

“Sto sukienek”

Eleanor Estes

scenariusz zajęć dla klas I-III

Temat: Czy można zmienić przeszłość?

Cele lekcji:

1. Uczeń/uczennica potrafi zdefiniować, czym jest przemoc rówieśnicza.
2. Uczeń/uczennica wyjaśnia, jak można zareagować, gdy widzi się sytuację przemocy rówieśniczej.

Materiały:

Książka “Sto sukienek” Eleanor Estes, flamastry lub kredki, duże kartki papieru. Materiał scenariusza jest obszerny - można go podzielić na kilka zajęć lub wybrać tylko te działania, które są adekwatne do sytuacji klasy.

strefa refleksji

Pytania na dobry początek:

Jak sądzicie, czy można zmienić przeszłość?
W jakich sytuacjach chcemy, żeby przeszłość była inna?

strefa słuchania

Czas na zmianę pozycji - usiądźcie wygodnie na podłodze.

Nauczyciel/ka wprowadza książkę. Przedstawia krótko jej kontekst i czyta rozdziały “Wanda” i “Zabawa w sukienki”.

W trakcie czytania i na koniec Nauczyciel/ka zadaje pytania:

Kim jest Wanda? Co o niej wiemy?
Jak inne dziewczynki usprawiedliwiają to, że ją dręczą?
Jak reaguje reszta klasy?

Uff, czas na przerwę!

strefa decyzji

Nauczyciel/ka prosi grupę, by zagłosowała, czy coś ich zdaniem jest “dobrym” zachowaniem. Nie rozmawia na razie na temat, co to znaczy “dobre zachowanie”

Grupa staje w kręgu. Jeśli uważają, że zachowanie jest dobre, robią krok do przodu, jeśli złe, krok do tyłu. Po każdej decyzji, grupa wraca do pierwotnego układu. Grupa nie musi się z sobą zgadzać.

1. Zwrócenie uwagi osobie, która śmieci.
2. Schowanie plecaka koleżance.
3. Szczere powiedzenie koledze, że ładnie rysuje.
4. Powiedzenie dorosłym, gdy coś nas martwi.
5. Śmianie się z tego, jak ktoś wygląda.

Jeśli grupa miała zróżnicowane odpowiedzi, Nauczyciel/ka pilnuje, by to nie było oceniane przez grupę. Rozmawia z grupą, dopytując, dlaczego tak sądzą. Na koniec dopytuje, co to znaczy, że jakieś zachowanie jest dobre lub złe.

strefa refleksji

Czy dobry człowiek może zrobić złe rzeczy?

strefa słuchania

Nauczyciel/ka znów zaprasza do słuchania. Tym razem z góry prosi, by uczniowie i uczennice zastanowili się nad dwiema bohaterkami: Peggy i Maggie - w czym są do siebie z zachowania podobne, a czym ich zachowanie się różni.

Następnie Nauczyciel/ka czyta rozdziały: “Pogodny dzień” i “Konkurs”

Po czytaniu prosi grupę, o krótkie podsumowanie zachowań dziewczynek.

strefa działania

Nauczyciel/ka dzieli grupę na 4 mniejsze. Każda z nich dostaje pytanie, nad którym ma się zastanowić przez chwilę, a następnie, na dużej kartce flipchartowej złożonej na pół, napisać lub narysować odpowiedź. Po skończonej pracy każda z kartek jest prezentowana i powieszona w widocznym miejscu.

1. Co mogę zrobić, gdy ktoś jest dla mnie niemiły?
2. Co mogę zrobić, gdy mój przyjaciel lub moja przyjaciółka, jest niemiły dla innego dziecka?

3. Co mogę zrobić, gdy ja byłem/byłam dla kogoś niemiły?

4. Komu mogę powiedzieć o przykłej sytuacji?

W trakcie prezentacji kartki są rozkładane i cała grupa ewaluuje pomysły oraz podpowiada własne. W efekcie powinny powstać 4 plakaty z rozwiązaniami.

strefa słuchania

Nauczyciel/ka czyta rozdział "Sto sukienek". Po rozdziale zadaje pytania:

Dlaczego tata zabrał dzieci nie tylko ze szkoły, ale i z miejscowości?

Omawia z nimi sytuację z książki.

Omawia z uczniami sytuację z punktu widzenia ofiary przemocy. Dopytuje, jakie są inne formy przemocy rówieśniczej i podsumowuje tę część tak, by uczniowie na końcu potrafili wymienić co najmniej 5 nieprawidłowych zachowań (np. wyśmiewanie, wykluczanie z zabawy, obgadywanie, zabieranie rzeczy, przemoc fizyczną).

strefa naprawiania

Nauczyciel/ka prosi, by zgłosiły się 4 osoby, które chcą odegrać scenkę. Dzieci wcielają się w role Maggie, Peggy, Jake'a i Cecile. Sam/sama wciela się w rolę Wandy.

Nauczyciel/ka przypina aktorom i sobie kartki z imionami bohaterów

Prosi, by króciutko odegrały scenkę, w której Peggy i Maggie się śmieją z Wandy, a reszta nie reaguje.

Zatrzymuje scenkę i pyta resztę klasy - widzów - co powinno się w tej scenie zmienić, żeby miała dobre zakończenie. Osoby z klasy mogą: a. wejść na scenę i samodzielnie odegrać nowy kawałek (po zgłoszeniu go wcześniej) lub b. poprosić aktora/aktorkę o odegranie. Jeśli wchodzi na scenę, przejmuje kartę z imieniem bohatera lub bohaterki.

Grupa odgrywa sceny do momentu, aż przemoc między uczennicami zostaje przerwana przez Maggie, Jake'a lub Cecile. Może też się okazać, że sama Peggy się zatrzymuje i przeprosza. Uczniowie mogą wspierać Wandę w bronieniu się, ale nauczyciel/ka pilnuje, by nie przerzucali odpowiedzialności za przerwanie przemocy na ofiarę.

Gdy grupa odegra już scenę, która rzeczywiście zatrzymuje przemoc, ale w taki sposób, by było to z szacunkiem dla wszystkich, bez eskalowania emocji, siada znów w kręgu. Karty z imionami zostają zdjęte, a uczniowie, którzy grali, dostają brawa. Potem nauczyciel/ka prosi uczniów o podsumowanie tej sytuacji:

Co pomagało przerwać przemoc?

Co przeszkadzało lub sprawiało, że sytuacja robiła się jeszcze trudniejsza?

Nauczyciel/ka naprowadza też grupę na konkluzję, że przemoc dotyczy całej klasy, a nie pojedynczych osób.

strefa podsumowania

Nauczyciel/ka czyta do końca książkę, następnie, podczas omawiania, mówi, że prawdą jest w tej historii tylko fragment do momentu zabrania dziewczynki ze szkoły przez tatę. Historia wydarzyła się naprawdę, ale w rzeczywistości Maggie nigdy więcej nie spotkała Wandy i nie poznała jej dalszych losów. Opowieść spisała po latach, bo ciągle wstydziła się, tego, że brała udział w prześladowaniu koleżanki i nie reagowała na zachowanie Peggy.

W podsumowaniu pada nawiązanie do tematu lekcji, nauczyciel/ka naprowadza uczniów na pytanie z tematu, czy autorce udało się naprawdę zmienić przeszłość? Zarówno odpowiedzi tak i nie, jeśli są uzasadnione, są prawidłowe.

strefa dorosłego

Omówienie lektury, można pogłębić o kolejne zagadnienia, m.in. o przyczyny wykluczenia w klasie (w książce są to bieda, "inność", bycie cudzoziemką, ale też niemożność zrozumienia przez rówieśników traumy wojennej dziecka, które straciło wszystko). Motyw uchodźstwa Polaków po I i II wojnie światowej może być też osobno omawianym motywem, na kolejnej lekcji.

Książka "Sto sukienek" powstała w roku 1944. Jest lekturą szkolną w USA i Australii.

autorka scenariusza Aneta Derda

STO SUKIENEK (The Hundred Dresses)
Eleanor Estes, przekład Anna Kozanecka
Wydawnictwo MODO